

SPIS TREŚCI

WSTĘP

UWAGI O PRZEDMIOCIE BADAŃ I METODOLOGII.....	8
---	----------

ROZDZIAŁ I

CHARAKTERYSTYKA TERENU BADAŃ.....	17
--	-----------

1. Zarys historii osadnictwa na Podlasiu	17
2. Tożsamość narodowa mieszkańców pogranicza na wschodnim Podlasiu na tle tożsamości językowej i religijnej	21
2.1. Polacy-prawosławni.	23
2.2. Tutejsi.	23
2.3. Białorusini	23
2.4. Ukraińcy.	24
2.5. Podsumowanie	25
3. Charakterystyka językowa mniejszości prawosławnej na Podlasiu. Występowanie gwar białoruskich i ukraińskich	26
4. Charakterystyka prawosławia na Podlasiu	30

ROZDZIAŁ II

MAGIA A RELIGIA. KONCEPTUALIZACJA POJĘĆ.....	37
---	-----------

1. Różnice między magią a religią z perspektywy zachodniego chrześcijaństwa	38
2. Chrześcijaństwo wschodnie	44

ROZDZIAŁ III

LUDOWOŚĆ. PRZEGLĄD KONCEPCJI BADAWCZYCH.....	48
---	-----------

1. Religijność ludowa	48
1.1 Dwuwiera.....	55
2. Kultura ludowa	59

3. Medycyna ludowa	63
4. Ludowy obraz świata	65
4.1. Dualizm	72
4.2. Mediacja	73

ROZDZIAŁ IV

CHARAKTERYSTYKA I DEFINICJA ZJAWISKA SZEPTUCH ORAZ RYTUAŁÓW SŁOWNYCH..... 75

1. Szeptuchy	75
1.1. Terminologia dotycząca badanego zjawiska	75
1.2. Portret szeptuchy	82
2. Koncepcje chorób w ludowym leczeniu	91
2.1. Etiologia chorób ludowych i ich symptomy	91
2.2. „Robienie”, „narabianie” i „podkładanie”	94
2.3. Najczęstsze choroby występujące w ramach kultury ludowej i ich leczenie	100
2.3.1. Urok	100
2.3.2. Róża	104
2.3.3. Kołtun	105
3. Wizyta u szeptuchy	107

ROZDZIAŁ V

SŁOWO JAKO PODSTAWOWY SKŁADNIK RYTUAŁU ZAMAWIANIA 115

1. Funkcja języka rytualnego w społeczeństwach tradycyjnych	115
2. Performatywność aktów mowy	117
3. Zamówienie jako rytuał słowny	119
4. Formuły zamówień	121
5. Prawosławne modlitwy w zamówieniach	126
6. Przedmioty i zabiegi symboliczne wzmacniające moc słowa	128
6.1. Szeptanie	134

ROZDZIAŁ VI

SZEPTUCHY A CERKIEW 137

1. Prawosławni wobec szeptuch	137
1.1. Prawosławie wobec zdrowia i choroby	142
1.2. Stosunek duchownych prawosławnych do szeptuch i magii. Kapłan jako uzdrowiciel	146
1.3. Przyczyny braku akceptacji szeptuch przez Cerkiew	155
2. Prawosławne sposoby leczenia chorób duchowych i cielesnych	158
2.1. Lecnicze praktyki religijne wśród prawosławnych na Podlasiu ...	161

ZAKOŃCZENIE	167
-------------------	-----

BIBLIOGRAFIA	172
--------------------	-----

ANEKS	184
-------------	-----

SPIS RYCIN.....	185
-----------------	-----